

گزارش

سخنگوی قوه قضائیه:

جز در موارد خاص

نباید قرار بازداشت موقت صادر شود

«علت فوت متهم مفتاح خودرورونهورد هنوز اعلام نشده‌است

«نباید به صرف گزارش شایط، دستور جلب و دستگیری صادر شود

آرمان ملی : سخنگوی قوه قضائیه گفت: علت فوت متهم مفتاح خودرورونهورد پزشکی قانونی تاکنون اعلام نشده است. ذبیح... خدایان در پاسخ به سوالی در مورد اظهارات رئیس قوه‌قضائیه پیرامون حفظ حقوق متهمان و محکومان و اقدامات صورت گرفته در این زمینه، تصریح کرد: رئیس قوه‌قضائیه شناخت عمیقی از دستگاه قضایی و فرآیندهای رسیدگی به پرونده‌ها دارد. راهکارهایی که ارائه می‌دهد کاربردی است و در راستای رفع آسیب‌هاست و راهکارهایی است که در عمل به اجرا گذاشته می‌شوند. اما اظهارات رئیس قوه‌قضائیه در ادامه آمده است.

ریاست قوه قضائیه تاکیدد دارد که جلب و دستگیری افراد حتما در موارد خاص و بعد از احضار آنها صورت گیرد، یعنی به‌گونه‌ای نباشد که به صرف یک گزارش شایط بلافاصله دستور جلب و دستگیری افراد صادر شود؛ بلکه باید افرادی که اتهامی متوجه آنها‌هست، احضار شوند و در جریان اتهام قرار گیرند و با آماجگی بتوانند از خودشان دفاع کنند.حتی احضار افراد باید مستند به دلیل و مدرک باشد و زمانی که قرائنی علیه افراد وجود ندارد از احضار آنها خودداری شود. احضار به صورت الکترونیکی و کاغذی برای مردم جنبه حیثیتی دارد و باید زمانی کسی به دادگاه یا مرجع انتظامی احضار شود که دلایل کافی علیه وی وجود داشته باشد، در همین مرحله اگر کسی احضار و جلب و دستگیری شد، بلافاصله تفهیم اتهام صورت گیرد و اگر چنانچه صورت گرفت و قاضی قرار تأمین صورت داد، موردی وارد کرد از قرار تأمین‌هایی استفاده شود که امکان آزادی شخص وجود داشته باشد. اینگونه نباشد که قاضی سریع‌ا قرار بازداشت موقت صادر کند و جز در موارد خاص نباید قرار بازداشت موقت صادر شود.اگر در مورد کسی قرار تأمین کیفری از نوع کفالت یا وثیقه صادر شد، این امکان از این فرد داده شود که کفیل یا وثیقه معرفی کند و قبل از اعزام به زندان زمینه آزادی خود را فراهم کند. اگر کسی حتی جلب و دستگیری و قرار بازداشت موقت بر وی صادر شد نیز به خانواده وکیل دسترسی داشته باشد.

«به جز در مواردی که ضروری است و قاضی تشخیص می‌دهد، از اعزام فرد به تحت نظر گاه خودداری شود. در صورت بازرسی‌ها نیز ریاست قوه‌قضائیه تاکیدات خاصی داشته که بازرسی منازل و اماکن تحت نظر قضایی و با تکیه بر دلیل و مدرک باشد و به راحتی اجازه ورود به منزل افراد داده نشود و از اعطای اختیار کلی به ضابطین خودداری گردد و بازرسی به صورت موردی انجام شود.

مسئلهٔ رمزآر‌ها موضوع بسیار مهمی در کشور ماست که تاکنون برپنده‌هایی در این خصوص وجود داشته‌اند. قوه قضائیه تشکیل شده که مهم‌ترین آنها پرونده مربوط به «کریپتولند» است. در این پرونده حدود هشت نفر بازداشت هستند و افراد زیادی در این پرونده منضّر شده‌اند. این شبکه حدود ۲۸۹ هزار نفر کاربر داشته‌است و میزان مطالبات آنها بیش از ۲۰۰ میلیارد تومان است. با کمک سازمان اطلاعات سپاه و دادسرای تهران اقدامات خوبی در جهت شناسایی متهمان و اموال آنها جهت توزیع بین مالباختگان صورت گرفته‌است. حدود ۱۶۰ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان و همچنین ۷ میلیون دلار از این شبکه کشف و تاکنون ۱۳۰ میلیارد تومان بین متضررین توزیع شده است.

متهم ردیف اول پرونده متقاض خودرو به ۱۲ سال و شش ماه حبس محکوم شده بود و پرونده در دیوان عالی کشور مطرح است. پرونده حدود ۱۷۰۰ شکی دارد و با قیوت اشخاص بر اساس قانون، مجازات موقوف‌الاجرا می‌شود؛ منتهی در مورد طلب افراد اگر چنانچه شخصی مالی داشته باشد و اموال شناسایی شود، اموال پیدا شده بین طلبکاران توزیع خواهد شد و با قوت شخصی، طلب طلبکاران ساقط نمی‌شود و تلاش بر این است با شناسایی اموال بین طلبکاران پرداخت شود. تاکنون علت فوت ر پزشکی قانونی اعلام نکرده‌است و منتظر نظر پزشکی قانونی هستیم.

«طی ۶ماه اخیر ۱۱۰ نفر از زندانیان ایرانی که از خارج از کشور دوران محکومیتی خود را سپری می‌کردند، به زندان‌های داخل کشور منتقل شدند و ۶۸ نفر از زندانی خارجی نیز از ایران به کشورهایشان انتقال یافتند.

سیاست کسایش جمعیت کفیلری زندان‌ها همیشه در دستور کار دستگاه قضایی بوده است و رئیس قوه‌قضائیه تاکید دارد که قضاات حقی الی‌الکان از دستور حکم به مجازات حبس جز در موارد خاص خودداری کنند. آن کسانی هم که بعد از صدور حکم، به مجازات حبس محکوم می‌شوند در دوره‌ای که حبس می‌توانند، باز هم می‌توانند از نهادهای ارفاقی استفاده کنند، یکی از طرق جایگزین حبس، استفاده از مراقبت‌های الکترونیکی است که به پای زندانی باید زده می‌شود و زندانی تا یک محدوده خاصی آزاد است و در کنار خانواده‌اش زندگی می‌کند. این روش، روش مناسبی است. ما بر آن تأکید داریم که همکاران از آن استفاده کنند؛ منتهی اعمال این نوع مجازات و استفاده از نهادهای ارفاقی ضوابطی دارد و در بعضی از حبس‌ها قابل اعمال نیست. به عنوان مثال در حبس‌های درجه یک، درجه دو، درجه سه و درجه چهار یعنی از پنج سال به بالا حتما باید زندانی یک چهارم از محکومیتش سپری شده باشد تا مشمول این حکم قرار گیرد. علاوه بر آن شرایط دیگری هم وجود دارد از جمله اینکه باید حسن اخلاق داشته باشد و سایر موارد باید رعایت بشود.

«از طرفی، چون این نهاد یک نهاد جدیدی است، حقیقتاً قضاات کمتر به سراغ آن می‌روند و من خواهمش که همکاران قضایی این است که از این نهاد بیشتر استفاده کنند. با این وجود در حال حاضر حدود چهار هزار نفر مشمول این طرح هستند (چه متهم و چه محکوم) و تحت نظارت الکترونیکی، آزانند. ضمن اینکه به اندازه کافی پابند وجود دارد و اگر همکاران قضایی حکم به اجرای آن دهندند دابتی‌تری مشمول اجرای آن خواهند بود.

پنجشنبه

۱۴۰۰•۰۷•۰۱

۱۶ صفر ۱۴۴۳/ ۲۳ سپتامبر ۲۰۲۱

سال چهارم

شماره ۱۱۱۶

«آرمان ملی» از بیماری مشای، بقایی، جوانفکر و... در زندان روایت می‌کند

احمدی نژادی‌های بیمار در اوین

«مشای کجاست که هنوز از مرخصی برنگشته؟»

آرمان ملی – مطهره شفیعی: اسفندیار رحیم مشای کجاست؟

این پرسشی بود که هفته گذشته از سوی «آرمان ملی» مطرح شد و حامیان دولت بهار سعی کردند با طرح شایعاتی درباره مهدی هاشمی عدم حضور مشای در زندان را پنهان کنند اما ترنند آنها دوام زیادی نداشت، چرا که دیروز حضور مهدی هاشمی در زندان و نبودن مشای در اوین تأیید شد تا روسایهی به حامیان احمدی نژادی‌ها باقی بماند. روز گذشته سخنگوی قوه قضائیه در پاسخ به سوال خبرنگاری در مورد مرخصی زندانیان، گفت: بحث مرخصی زندانیان اختصاص به یک فرد خاص ندارد، چه آنهایی که وابستگی به افراد خاص یا مسئولی یا گروه‌های خاص دارند و چه افراد عادی همه مشمول قانون هستند. ماسعی می‌کنیم بدون تبعیض نسبت به اعضای مرخصی به همه زندانیان اقدام کنیم. وی افزود: این طور نیست که افراد خاصی از مزایای بیشتری استفاده کنند یا مرخصی بیشتری به آنها داده شود و به برخی مرخصی داده نشود. این نوعی تبعیض است که قطعاً آن را اعمال نمی‌کنیم. خدایبان تصریح کرد: به همه زندانیان به صورت مساوی مرخصی داده می‌شود. سخنگوی قوه قضائیه تاکید کرد: مطابق آمار ۲۶ هزار و ۷۰۰ نفر از زندانیان در مرخصی هستند و اینها افرادی هستند که وابستگی به فرد یا افراد خاصی ندارد. حدود ۲۳هزار و ۳۲۰ نفر از مرخصی پایان

حبس استفاده می‌کنند؛ یعنی محکومیت آنها نزدیک به اتمام است و مرخصی به آنها داده می‌شود و آنها به زندان بر نمی‌گردند. وی ادامه داد: در رابطه افرادی که اسم برده شد و معمولاً اسم آنها در فضای مجازی برده می‌شود مانند فریدون و خانم نعمت‌زاده و زو وکیل هاشمی و دیگران، این افراد الان در زندان هستند. البته به مرخصی رفته بودند برگشتند و در زندان هستند. در مورد بقایی باید گفت که وی در مرخصی استلاجی است. بر اساس گزارش در بیمارستان بستری و تحت

معالجه در خارج از زندان است. در مورد مشای هم وی در مرخصی بود که غیبت کرده است. مطابق گزارشی

که از دادسرای تهران اخذ کردم، به کفیل وی و کسی که او را ضمانت کرده ابلاغ شده‌است که هر چه سریع‌تر نسبت به معرفی وی به زندان اقدام کند و چنانچه

کفیل در زمان مقرری وی رابه زندان معرفی نکند طبیعتاً وثیقه و باالایی که دارد ضبط و سپس از طریق ضابطان نسبت به جلب فر اقدام می‌شود. وکیل بقایی و مشای

گفته است: «در خصوص آقای بقایی ۱۵ سال حبس

قابل اجراست و آقای مشای هم به ۶سال و نیم حبس

محکوم شدند که از اسفند ۹۶ نیز شروع به اجرا شده و

تا به الان نیز ادامه دارد.»

بقایی سلطان مرخصی در مانی

نکته قابل توجه آنجاست که دلیل مرخصی مردان دولت احمدی نژاد که راهی زندان شدند، بیماری

ریاست جمهوری و دولت از رسانه‌ها بودیم. به لطف بررسی‌ها و پیگیری‌های سرکار خانم دکتر جنیدی و همکارانشان در معاونت حقوقی، رئیس‌جمهور دستور به پس گرفتن شکایات‌ها دادند که مراحل قانونی خبر آن در حال انجام است. ۲. خوشحال و سرخوش از چنین اقدامی بودم که یکشنبه با شکایات وزارت کشور آقای رحمانی فضلی به دادسرا افرخوانده و بابت انتشار سخنان آقای کواکبیان تفهیم بهم شد. بنده خدابا پرس محترم مانده چه بگویم؟ ۴. ۱۹ آذر، ۹۹ر، بی اطلاعیه روابط عمومی معاونت حقوقی ریاست جمهوری مبنی ارسال نامه‌های اعلام گذشت رئیس‌جمهور از خبرنگاران به دادسرای تهران. مرکز رسانه قوه‌قضائیه اعلام کرد که ۲۰۰ مورد شکایات دولت از افراد حقیقی و حقوقی در دولت فعلی وجود دارد که طبق اعلام‌شده صورت گرفته. نامه‌هایی مبنی بر اعلام گذشت از شکایات مطروحه علیه خبرنگاران به دادسرای تهران و دادسرای فرهنگ و رسانه که متولی رسیدگی به این موضوع است تا واصل نشده است. این اطلاعیه می‌افزاید: شاید معاونت حقوقی دولت چنین قصد و نیت خیری داشته؛ اما نامه‌های آن به منظور تخمومه شدن پرونده‌ها به دستگاه قضایی به دادسرای تهران ارسال نشده است و اظهارات سخنگوی محترم قوه قضائیه در نشست خبری پس از استعلام از دادستانی تهران و دادسرای فرهنگ و رسانه در این زمینه بوده است.

گذشتگی که تاثیر در پرونده نداشت

لازم به ذکر است، تنها یک نامه مربوط به اعلام گذشت از یک فعال رسانه‌ای از سوی معاونت حقوقی رئیس‌جمهور در تاریخ ۹۹/۹/۱۰ اعلام‌دستابی تهران واصل شده است که در مورد همان پرونده در تاریخ ۹۹.۵.۲۸ قرار نهایی دائر بر منع تعقیب صادر شده بود و اعلام رضایت رئیس‌جمهور محترم با پنج ساله و بعد در صورت قرار منع تعقیب تاثیر در پرونده نداشته است. بدیهی است با توجه به تعداد شکایات دولت، اعلام رضایت از تنها یک فعال رسانه‌ای آن هم فردی که قبلاً قرار منع تعقیب برای او صادر شده بود، حتماً ارتباطی با خبر اعلامی و ورود رئیس‌جمهور محترم ندارد. از سوی دیگر معاونت حقوقی ریاست جمهوری در نامه مربوط به قبل قرار منع تعقیب وی صادر شده خطاب به دادستانی تهران تصریح داشته است که این اعلام گذشت شامل سایر اشخاص نمی‌گردد. مرکز رسانه قوه قضائیه افزوده است: علی‌الرحال بهتر است معاونت محترم حقوقی ریاست جمهوری به جای جوابیه عجولانه،

است که دستور بازداشت ایشان را صادر کرده‌اند.»

«چرا مشای بیمار نیست؟»

ماجرای بیماری مشای هم قابل تأمل است. بارها اعلام شد که برای درمان به مرخصی آمده است البته نام بیماری او به صراحت اعلام نمی‌شود. اول اردیبهشت سال جاری بود که ایلنا به نقل از یک منبع آگاه نوشت: «هیچ غنوی در مورد این دو محکوم قضایی صورت نگرفته است. برابر مقررات و طبق قانون به این افراد مدتی پیش مرخصی داده شده است که با توجه به گواهی معتبر پزشکی و شرایط جسمانی بقایی و مشای، مرخصی آنها به دلیل ادامه داشتن روند درمان تمدید شده است.» پیش از آن هم عبدالرضا داوری مشاور سابق احمدی نژاد گفته بود: «حتماً می‌دانید که سال‌هاست آقای مشای با بیماری دیابت مواجه هستند، با توجه به اینکه آقای مشای به زندان است و رژیم غذایی و تغذیه مناسبی ندارد و شرایط محیط زندان همگی دلایلی است که او به‌خاطر بیماری‌اش به شدت به خطر بیفتد، طبق آن چیزی که از وکیل آقای مشای در ملاقاتی طی روزهای گذشته با ایشان داشتیم، پرسیدم بیش از ۸۰ درصد بینایی چشم ایشان به خطر افتاده و نمره چشم‌شان از ۸عبر کرده است.» اما نکته قابل تأمل آنجاست که مشای منکر بیماری می‌شود و درباره انتشار خبر بیماری خود از سوی برخی سایت‌ها و بستری شدن به دلیل بالا رفتن قند خون، ضمن تکذیب این مطلب گفت: «این سایت‌ها که البته وابسته به مراکز خاصی هستند، تنها اقدام به دروغگویی می‌کنند. این سایت‌ها تنها آرزوهای خود را در قالب خبر منتشر می‌کنند.»

«جوانفکر هم بیمار شد!»

بیماران احمدی‌نژادی زندان اوین به بقایی و مشای و رحیمی محدود نمی‌شوند. علی‌الکبر جوانفکر عضو دیگر این حلقه هم در زندان بیمار شد! اول دی ۹۴ بود که پزشک معالج علی‌اکبر جوانفکر با اشاره به مرخصی بیمار از زندان برای مداوا گفت: کبد آقای جوانفکر جبار شده و میزان کراتین کلیه او نیز از حد معمول بالاتر رفته است، علاوه بر این چند سنگ هم در کیسه صفرا وی تشخیص داده شده که درمان آن نیازمند انجام عمل جراحی است. او نیز مانند مشاوره‌های قلب، مغز و اعصاب است تا چنانچه این پزشکان اقدامی را لازم تشخیص دادند در مورد او انجام شود. جوانفکر از ناحیه ستون فقرات، کمر، کلیه، پروستات و قلب احساس ناراحتی کرده و به‌دلیل اختلالی که در زمینه کار کاردی وکی آمده و همچنین جمع شدن آب در پاها و شکم وی، هم اکنون داروهای خاصی از جمله داروهای فشارخون را مصرف می‌کند،

به دنبال سرنوشته نامه‌های اعلام گذشت رئیس‌جمهور از خبرنگاران باشد و با ارسال آن به قوه قضائیه همانطور که اعلام کردند موجبات امید و آرامش اصحاب رسانه فراهم سازند. سخنگوی قوه قضائیه در نشست خبری در پاسخ به سوالی مبنی بر این که هفته گذشته اعلام شد که رئیس‌جمهور با پیشنهاد خانم جنیدی از برخی از شکایات طرح شده علیه رسانه‌ها گذشت کرد، گفت: ما هم این خبر را در رسانه‌ها شنیده‌ایم و مکرر پیگیری کردیم تا چنین نامه‌ای مبنی بر اعلام گذشت از شکایات مطروحه علیه خبرنگاران به قوه قضائیه، دادسرای تهران و دادسرای فرهنگ و رسانه که متولی رسیدگی به این موضوع است، واصل نشده است. وی ادامه داد: ظاهر آهوست نیت داشته یا دارند که این کار انجام دهند و ما هم مسئولیم. رئیس‌جمهور این اطلاعیه را به خود بیولانده ضمن اینکه قبلاً من در جلسات اعلام کردم از ناحیه دولت شکایات‌های متعددی علیه خبرنگاران، خبرگزاری‌ها، رسانه‌ها، نمایندگان مجلس، شخصیت‌های حقوقی و حقیقی در دادسرای عمومی و انقلاب تهران مطرح شده است حدود ۲۰۰ شکایات داشتند. وی افزود: اغلب این‌ها تاکنون رسیدگی و اظهارنظر شده است و معدودی از آنها نیز در حال رسیدگی است، اگر چنین نامه‌ای برای قوه قضائیه واصل شود، حتماً مورد توجه قرار خواهد گرفت.

روحانی هم پس گرفت

دولت روحانی در بدو آغاز به کار ۵۰ شکایات دولت احمدی نژاد علیه رسانه‌ها را پس گرفت. در آن زمان معاون حقوقی ریاست جمهوری ایران اعلام کرد که ۵۰ شکایات دولت پیشین از رسانه‌ها و نیز فعالان سیاسی، پس گرفته شده است. «الهام امین زاده» ضمن اعلام این خبر افزود: «رئیس‌جمهوری برای بازرس‌گیری از شکایات موافقت کردند و دستور دادند چنانچه حقوقی از بیت‌المال تضییع نشده و حقوق دولت از طرف آن افرادی که پرونده‌شان مطرح بود، نقض نشده باشد و نیز عموماً مربوط به اظهارنظر‌های انتقادی از عملکرد مسئولان دولت قبل باشد، گذشت شود.» معاون حقوقی رئیس‌جمهوری همچنین تأکید کرد که نقد «عالمانه و مصفانه» مورد پذیرش دولت یازدهم است و گفته: «بسیاری مواقع این نوع نقدها ونظرات که از سوی اصحاب رسانه و فعالان سیاسی مطرح می‌شود، می‌تواند کار خدمت‌رسانی دولت را تسهیل کند و ما از آن استقبال می‌کنیم.» بنا به گفته‌های خانم امین زاده عمده این شکایات‌ها تحت عناوین نشر اکاذیب، تشویش اذهان عمومی، توهین و افترا طرح شده بوده است. وی البته تأکید کرده که پس گرفتن این شکایات از سوی دولت، نافی حق قانونی اشخاص حقیقی و مسئولان وقت که در حال پیگیری پرونده‌هایشان هستند، نیست.

سخنرانی رئیس‌جمهور شامگاه سه‌شنبه در سازمان ملل پخش شد؛ سخنرانی‌ای که تحلیل‌های زیادی درباره آن صورت گرفت اما همگان بر این اعتقاد بودند که این نقط تند و بدون چارچوب نبود بلکه هدفی را دنبال می‌کرد که همان یادآوری ظلم و اجحاف در حق برخی کشورها از سوی کشوری است که در ادعای برتری درازد. البته نکته مهم در اظهارات رئیس‌وزوم بازگشت به برجام بود که این اظهارات به نوعی پاسخ به سوالاتی درباره رویکرد دولت‌سیزدهم در مواجهه با توافق هسته‌ای مطرح شده بود. یک فعال سیاسی گفت: نقش رئیس‌جمهور بدون آنکه اسرائیل بتواند مظلوم‌نمایی کند بر اشغالگری‌اش تأکید کرد. علی‌مطهری در واکنش به سخنرانی سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهوری در توئیتر نوشت: نطق رئیس‌جمهور در سازمان ملل یک نطق اصولگرایانه و اصلاح‌طلبانه بود. در این نطق، هم بر تجاوز نظامی و جنگ اقتصادی آمریکا علیه ملت‌ها و اشغالگری اسرائیل تأکید شد بدون آنکه اسرائیل بتواند مظلوم‌نمایی کند و هم بر احیای برجام و رفع تحریم‌ها

رسانه‌ها از تغییر رئیس سازمان صداوسیما خبر می‌دهند. رسانه‌های اصولگرا می‌گویند عبدالعلی علی‌عسگری جای خود را به یکی از معاونانش می‌دهد. علی‌عسگری پنج سال پیش پس از استعفا از حرف و حدیث محمد سرفراز جانشین او شد. حالا با پایان یافتن دوره پنج‌ساله ریاست او به نظر می‌رسد جدایی‌اش از سازمان قطعی است. از بیمان جلیلی معاون برون مرزی سازمان صداوسیما به عنوان گزینه اصلی جانشینی علی‌عسگری نام می‌برند. جلیلی دانش‌آموخته دانشگاه امام صادق (ع) در رشته فرهنگ و ارتباطات است. همان‌طور که از سرفراز به عنوان پدر «پرس‌وی» یاد می‌شود، می‌توان از جلیلی نیز به عنوان یکی از عاملان رشد و ترقی «العالم» یاد کرد. روزنامه اصولگرای خراسان نیز چند روز پیش نوشت: «برای تصدی مسئولیت معاونت استان‌های رسانه ملی که در اختیار دارایی بود و به تاژگی خالی شده نیز گزینه‌هایی مطرح شده که بر اساس ادعای کاتال تلگرامی نبض صداوسیما، در روزهای اخیر نام علی فروغی بیش از دیگران شنیده شده است.»

آرمان ملی

سیاست

گفت و گو

قاسم محبیعلی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

لغو تحریم‌های هسته‌ای را دنبال کنید

نه همه تحریم‌ها

«تحریم‌های غیر هسته‌ای مذاکرات جداگانه‌ای را طلب می‌کند
«برداشت غربی‌ها از سخنان رئیس‌جمهور در اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل، مثبت نبود

آرمان ملی – **علیرضا پورحسین**: صحبت‌های رئیس دولت سیزدهم و رایزنی وزیر خارجه کشورمان با مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، در ساعات گذشته با واکنش‌های زیادی همراه بود. رئیس‌جمهور ایران در اولین سخنرانی خود در سازمان ملل به انتقاد از آمریکا پرداخت و گفت که این کشور از تحریم به عنوان یک ابزار جنگی جدید استفاده می‌کند. او در نشست سالانه مجمع عمومی سازمان ملل تأکید کرد که ایران خواهان از سرگیری مذاکراتی است که به رفع تحریم‌های آمریکا بینجامد. رئیس‌جمهوری جدید ایران روز سه‌شنبه گفت که تلاش‌های آمریکا برای هژمونی به شکل تاسف‌باری شکست خورده است. رئیسی در این سخنرانی گفت که کشورش پس از خروج یکجانبه‌واشنگتن از توافق هسته ای ۲۰۱۵ دیگر به آمریکا اعتماد نخواهد کرد اما مذاکرات با ۴+۱ را ادامه خواهد داد. در این میان بسیاری صحبت‌های رئیس‌جمهوری جدید ایران را به روحانی مقایسه کرده و بر این باور بودند که ابراهیم رئیسی یک سخنرانی منتقدانه‌تر و بی‌پرده در رابطه با سیاست خارجی آمریکا ارائه داد. برخی نیز بر این باور هستند که سخنرانی ابراهیم رئیسی در سازمان ملل نشان دهنده هويت ایران و جایگاهی است که خود در این جهان می‌بیند. مشخص آن چه که در این میان اهمیت بیشتری دارد، برنامه‌ای است که ایران در حال تدوین آن در راستای از سرگیری مذاکرات در وین است. در راستای بررسی این مساله «آرمان ملی» گفت‌وگویی با قاسم محبیعلی، مدیرکل پیشین خاورمیانه وزارت خارجه داشته که در ادامه می‌خوانید.

«مجموعه صحبت‌ها در مجمع عمومی سازمان ملل در خصوص برجام را می‌توان امیدوارکننده دانست؟»

صحت‌العمی رئیس‌جمهوری ایران در مجمع عمومی سازمان ملل ابهام مختفلی داشت. در این میان طرف‌های مقابل برجام و به خصوص غربی‌ها برادشت مشتی نداشتند و واکنش‌های خوبی نیز در این خصوص مشاهده نشده است. غربی‌ها بر این باورند که صحبت‌های رئیس‌جمهوری حاوی تشن‌زدایی نبود و مسیر را هموار نکرد. از سوی دیگر سایر مقامات ایران نیز شروط تعیینی برای احیای برجام گذاشته‌اند؛ یکی از مسئولان گفته‌است که باید تمامی تحریم‌ها لغو شود که مشخصاً عملی نیست. طرفین در مجمع عمومی سازمان ملل حرف جدیدی در خصوص برجام نزنند و مشخصاً به نظر می‌رسد در خصوص مشخص شدن مسیر احیای برجام باید منتظر دور هفتم مذاکرات در وین ماند. مشخصاً امروز تحریم‌هایی لغو می‌شود که بر ترمپ با برنامه هسته‌ای ایران است. بایدن نیز به این اذعان کرد و این گفته نشان می‌دهد که همچنان بین خواسته قضائیه ایران و آمریکا اختلاف وجود دارد. باید توجه داشت که تحریم دستگاه‌های دولتی ایران تحت عناوین دیگری است و باید در مذاکراتی دیگر در خصوص آنها صحبت شود. باید توجه داشت که کشور بدون برداشته شدن تحریم‌ها نمی‌تواند به سمت رشد و توسعه رفت. شاید بتوان رهسو رالاره کرد و پیش برد اما مشخصاً فاصله ما کشور‌های همسایه پیش از پیش خواهد شد و هر روز از آنها در توسعه بافتگی و اقتصاد عقب خواهیم ماند. امروز سطح درآمد سرانه ایران به مراتب از همسایگان خود کم‌تر شده است و این نتیجه دیدگاه نامناسب است. ما امروز نیاز داریم که اقتصاد خود را بزرگ کنیم و این امر با وجود تحریم‌ها ممکن نیست.

«با توجه به صحبت‌های انجام شده، مذاکرات وین در آینده نزدیک به چه شکلی پیش خواهد رفت؟»

ایران باید تلاش کند که به برجام فعلاً در سطح توافق ۲۰۱۵ برگردد و تحریم‌های هسته‌ای برداشته شود. طبیعتاً بعد از آن، موضوعات دیگری وجود دارد که طرفین علاقه‌مند هستند که وارد گفت‌وگو‌ها کنند. به هر حال برجام در دو سال پایانی خود است و با احیای آن هم تحریم‌های ایران به طور کامل برداشته نمی‌شود. یعنی ضمن اینکه گشایش‌هایی را ایجاد می‌کند، خیلی هم نمی‌توان انتظار داشت که تاثیرات جدی در وضعیت اقتصادی کشور داشته باشد. در این میان واکنشی که ایران در برابر آژانس داشت، قابل توجه است. احتمال داشت که شورای حکام پرونده ایران را به شورای امنیت بفرستد و شش قطعنامه قبلی احیا شود. واکنش ایران اما نشان داد که برخی گفته‌ها که در ماه‌های اخیر شنیده می‌شد، به خصوص آن طرحی که مجلس تصویب کرده بود خیلی کارآمدی نداشته و در عمل اثر ندارد. البته میانجیگری روس‌ها شاید فشاری که به ایران آوردند باعث شد که ایران بازدید می‌شود و احیای خود را با آژانس احیا کند و اجازه دهد که آژانس مثل قبل نظارت لحظه‌ای و آنلاین بر فعالیت‌های هسته‌ای ایران داشته باشد. این وضعیت شاید این هوشراری را به مسئولان داده باشد که در قضیه برجام هم انتخاب دیگری وجود ندارد و شاید هم بخشی از توافق همین بوده که ایران نه تنها نظارت آژانس، بلکه بازگشت به مذاکرات را هم بپذیرد تا موضوع صدور قطعنامه در شورای حکام منتفی شود. بعید می‌دانم فعلاً تمامی طرف‌های برجام آمادگی داشته باشند تا در سطح وزاری خارجه جلسهای تشکیل بدهند. شاید این ترجیح وجود داشته باشد که فعلاً در سطح کارشناسی به نتیجه‌روشنی برسند و بعد موضوع تشکیل جلسه در سطح وزاری خارجه مدنظر قرار گیرد. نه اینکه آمادگی نداشته باشند، چون دستور کار مذاکرات در اتحادیه اروپا و آمریکا فعلاً در سطح کارشناسی است، شاید هنوز آمادگی برگزاری جلسه رسمی در سطح وزرا را نداشته باشند. آنها احتمالاً منتظر می‌مانند تا در نتیجه مذاکرات کارشناسی نشانه‌هایی از آمادگی ایران برای اجرای توافق را ببینند و بعد از آن برای پایان دادن به مذاکرات نهایی کردن توافق وارد مرحله جلسه در سطح وزرا خواهند شد. کمابین هنوز روشن نیست توافق به نتیجه برسد، احتمالاً چنین توافقی ندارد. البته باز هم باید دید و نمی‌توان به صورت قطعی گفت.

در این میان نقش روس‌ها خیلی مهم است. آنها بازی پیچیده‌ای را هم با طرف ایرانی و هم با طرف اروپایی و آمریکایی دارند و در حال پیگیری قضیه هستند. حتی من فکر می‌کنم در حال حاضر بیش از این که ایران در مذاکرات نقش داشته باشد،

روس‌ها در پیشبرد مذاکرات مطابق منافع خود نقش دارند.